

Ondanks verzilting, bodem blijven verbeteren

Topbodem-deelnemer Maarten Janse uit Wolphaartsdijk wil het beste halen uit zijn grond. Zo vlak naast het steeds zouter wordende Veerse Meer lijkt hij rekening te moeten gaan houden met zoute kwel die via de Oosterschelde en het meer onder de dijk door komt. Hij wil met gewaskeuze, mechanisatie en bemesten op maat de grond optimaal houden.

Vanuit het woonhuis van Maarten Janse kijk je op het Veerse Meer. Voor de recreatieve tak op het bedrijf is het een pluspunt zo dicht op het meer te zitten, voor de akkerbouw is het lastig. Op het meest zilte perceel heeft Janse zeekraal staan. De twee percelen achter de schuur en de camping zijn volgens hem het meest zoutgevoelig. Op het ene perceel staat wintergerst. Door ganzenvraat heeft Janse hier een deel

moeten overzaaien met zomergerst. Op het andere perceel staan de restanten van een groenbemester. Hier moeten straks de aardappelen komen.

Janse probeert de verschillen in zijn grond en de gewasgroei te begrijpen. „Er zijn foto's gemaakt uit een vliegtuig. Daarop zie je verschillen in biomassa. In de warmtebeelden zie je verschil in groei. Het gewas is warmer aan de wegzijde, de kant van het meer. Een

gewas dat minder groeit, verdampt minder en is daardoor warmer.”

Op maat bemesten

Om meer te begrijpen van de verschillen in het perceel liet Janse drie monsters steken: op de lichtste plek, de gemiddelde plek en op het zwaarste deel. Vervolgens nam hij ook bladmonsters in de aardappelen op dezelfde

Na een oppervlakkige
grondbewerking blijft
er al een zaaibare
akker achter waar
dit jaar een mengsel
van groenbemesters
stond.

plekken. Hij bekijkt samen met Topbodem-coach Anna Zwijnenburg de cijfers. Janse vraagt zich af of bemesten op maat de verschillen in kalium gelijk kan trekken. Bodem en blad zitten lager in K op de lichtste delen van het perceel, maar niet te laag. Toch kijkt Zwijnenburg niet alleen naar de verschillen in de kaliegelten. „Het gaat om de balans tussen de elementen kalium, calcium en magnesium”, zegt ze. „Die is juist op de lichte delen van het perceel goed. De cijfers voor kalium en mangaan zijn heel mooi op de lichte grond.” Janse heeft de ervaring dat na een droge periode het gewas op de zwaardere delen van zijn grond beter herstelt dan dat op de lichtste delen. Hij wil het liefst wat kunnen met de dingen die hij meet. „Het liefst zou ik alles willen indelen in rastertjes en voor mijn part 500 verschillende behandelingen geven, zoals het 't beste is onder die omstandigheden.” Janse kan op maat bemesten. „Ik heb een kunstmeststrooier die dat kan en de loonwerker kan het met de strooier voor vaste mest en compost en met drijfmest. Het is de uitdaging het zo te verdelen dat het 't beste is.”

Veel rustgewassen

De map met gegevens over de grond van Janse is behoorlijk compleet. Het moeilijke is alleen hoe die gegevens te vertalen naar een taakkaart voor de machines. Volgens Zwijnenburg is het verschil in productie niet alleen uit stikstofverschillen te halen. Janse werkt met een bouwplan waarin de rustgewassen ruim vertegenwoordigd zijn. Groenbemesters, granen en graszaad dragen bij aan een goede structuur. Als er voldoende regen valt, krijgt de verzilting door zoute kwel minder kans dan bij droogte. De rustgewassen dragen bij aan een goede structuur, wat weer goed is voor infiltratie van regen. Janse zet in op optimale conditie van de grond. Hij wil de CEC hoog houden en gebruikt groenbemesters, compost, champost en gips om een goede structuur te krijgen en verslemping tegen te gaan. Bij de keuze van de groenbemester deed de akkerbouwer al wat ervaring op. De gele mosterd ploegde niet zo mooi als de bladrammenas. Vorig jaar koos hij voor een mengsel (Multiculti). In de keuze voor

de juiste groenbemester wil hij nog wel wat meer overleggen met de Topbodem-partners. Aaltjes zijn geen probleem. „Ik heb wel wat problemen met ritnaalden gehad.” Zwijnenburg vraagt of Janse kniptorvallen geprobeerd heeft, maar daar heeft hij niet zo veel vertrouwen in. In plaats daarvan spoot hij Karate mee bij de schimmelbestrijding. Volgens de Topbodem-coach is dat vaak niet de goede aanpak. „Het is mogelijk dat op het verkeerde moment gespoten wordt als de kniptorren nog niet actief zijn. Je raakt de natuurlijke vijanden van de bladluizen, waardoor de kniptor zich kan vermeerderen.”

Meer bodemgegevens

Janse doet via CZAV mee aan een project waarin taakkaarten uit opnamen met een drone gemaakt worden. Hij heeft ook gegevens over het gerstperceel, gemaakt met een apparaat dat over de grond gesleept is, de EM38-MK2. Die gegevens vertellen meer over verdichting, geleidbaarheid en vochthuishouding van de grond. In het najaar zou hij een dergelijke scan op het aardappelperceel kunnen maken. Het aardappelperceel is nog niet geploegd en de akkerbouwer overweegt dat ook niet te doen. Hij heeft één strook oppervlakkig bewerkt en dat ziet er uit of je er gewoon direct in kan poten of de bieten zaaïen. Mogelijk is het goed om de grond zo min mogelijk te beroeren en pas na de teelt van aardappelen, bieten en tarwe te ploegen, of helemaal niet. Dat wil Janse de komende jaren bekijken. Misschien werken onkruidmiddelen die in het voorjaar toegepast zijn langer door dan verwacht. In twee percelen tarwe zaaide Janse op hetzelfde moment en paste hij nagenoeg dezelfde bemesting toe. Op het ene perceel paste hij wel een bodemherbicide toe in het voorjaar, op het andere niet. De groenbemester deed het beter op het perceel zonder herbicide. Zwijnenburg denkt dat het middel mogelijk nog niet voldoende afgebroken is en daardoor een effect kan hebben op de groenbemester. Via zijn coöperatie wil Janse een kunstmestmengsel aankopen dat speciaal voor aardappelen is. Zwijnenburg ziet dat daar ook fosfaat in zit. Volgens de gehalten in de bodemmonsters is dat niet nodig. De

TOPBODEM

Topbodem coacht vijf jaar lang vijf akkerbouwers met een uitdagende bodem in bodemmanagement en is een initiatief van Akker en Akkerwijzer.nl. Partners zijn Eurofins Agro, OCI Agro, Agrometius, Vandinter Semo, Stichting Veldleeuwierik en Praktijkonderzoek Plant & Omgeving.

nalevering van fosfaat is sterk genoeg. „Dan levert P strooien niets op. Daarvoor kun je misschien beter hierop besparen en het gebruiken voor de aanvoer van organische stof”, denkt de Topbodem-coach.

Wensenlijst

Samen met Zwijnenburg zet Janse wat wensen op een rij. Met de Topbodem-partners Eurofins en OCI wil hij de bemesting voor de aardappelen optimaliseren. Zwijnenburg denkt hierbij de kennis en hulpmiddelen van deze bodemexperts te kunnen gebruiken. Een ander hulpmiddel is de module Ndicea van het Louis Bolk Instituut, waarmee de andere gewassen in het bouwplan meewegen in het bemestingsplan. Met VanDinter Semo kan Janse nog eens kijken naar de beste mix van groenbemesters. Zwijnenburg raadt aan wat langer aan de kniptorbestrijding te werken. Door de lange levenscyclus van deze insecten is het beter om de aanpak met vallen meer dan twee jaar vol te houden. Met Praktijkonderzoek Plant en Omgeving en Agrometius kunnen de Topbodem-deelnemers die dat willen meer grip krijgen op de data die ze verzamelen van hun percelen. Zwijnenburg denkt dat het goed is om kritisch te blijven kijken naar dure meststoffen, want in een extensiever bouwplan moet juist kostenbesparing op meststoffen mogelijk zijn. „Wanneer worden de inspanningen van een ruim bouwplan beloofd?” is de vraag die zij belangrijk vindt in een geval als dat van Janse. Ndicea kan die oude kracht inzichtelijk maken. Volgens Zwijnenburg is dat vooral later in het groeiseizoen van belang. „Je moet niet bezuinigen op de startgift omdat de vertering van organisch materiaal nog bezig is in de bodem. Je kunt goed rekenen met de levering van stikstof uit de gewasresten. Daar mag je op vertrouwen.” En rekening houden met de toename van de verzilting door de juiste grondbewerking? Janse denkt daarbij aan het voorkómen van een storende laag. Als hij niet ploegt, maar woelt. „Bij een storende laag heb je hier zeker minder goede opbrengsten. De grond kan gelukkig ook heel goed opbrengen. Dat blijkt uit de mooie oogst die ik vaak haal. Op de beste stukken is 70 ton aardappelen haalbaar.” ■